

Kunstmarkt

Wat door de Franse glaskunstenaar Emile Gallé (1846-1904) ontworpen sier-vaas met een geëst landschapsmotief, 39,7 cm hoog, en geproduceerd in 1904-1906. Op 10 sept te koop bij Christie's in Londen op een 'Interiors'-veiling. Richtprijs 1.500-2.000 pond (1.900-2.500 euro).

Bijzonderheid de vazen van Emile Gallé behoren tot het beste uit de art nouveau. Met zijn plantkundige achtergrond schiep Emile Gallé een nieuwe esthetiek gebaseerd op de vormen in de natuur. Hij decoreerde zijn glascreeaties vaak met sierlijke natuurmotieven: libelles, vlinders, en bloemen en planten als de berenklaau, distels en irissen.

Goede koop? Tiny Esveld, handelaar in art nouveau en art deco te Brasschaat en auteur van een boek over Gallé: „Een dertien-in-een-dozijnvaas, deels industrieel vervaardigd, na de dood van Gallé. In de handel kost zo'n vaas ongeveer 3.000 euro. Vroege, met de hand gegraveerde Gallé-vazen kunnen wel een kwart miljoen kosten.”

'We zijn net tweedehandsautoverkopers'

Etnografica

Kunsthandelaar Joris Visser is een van de twee Nederlandse deelnemers aan *Parcours des Mondes* in Parijs, de grootste etnograficabeurs ter wereld.

Door onze redacteur
Arjen Ribbens

Er zijn twee soorten handelaren in tribale kunst, zegt Joris Visser: leunstoelantropologen en avonturiers. Met waardering spreekt Visser over de collega's die in de binnenlanden van Afrika op zoek gaan naar dansmaskers en voorouderbeelden. Die op Papoea in een prauw de Lorentz-rivier opvaren om op expeditie te gaan. Of die in Nieuw-Zeeland de Maori opzoeken om daar traditionele tatoeages te laten zetten, om zo letterlijk aan den lijve ervaring op te doen met de traditionele gebruiken.

Visser heeft zelf nog nooit *in situ* etnografische kunst- en gebruiksvoorwerpen ingekocht. Hij is zelfs nooit in Afrika, Indonesië of Oceanië geweest. „Mijn kennis komt uit boeken en veel, heel veel kijken”, zegt hij.

Maar studeerkamer- of praktijkervaring, het zegt niks over de kwaliteit of status van een galerie. Visser is volgende week in Parijs één van de twee Nederlandse deelnemers aan het *Parcours des Mondes*, de belangrijkste etnograficabeurs ter wereld. Hij doet zelfs al voor de twaalfde keer mee en miste pas één editie van de beurs, die in de galeries in Saint-Germain-des-Près wordt gehouden.

Joris Visser (45) komt uit een geslacht van kunsthandelaren. Zijn overgrootvader was directeur van De Porceleynne Fles, de aardewerkfabriek in Delft. Zijn grootvader leidde een veilinghuis in Hilversum en zijn ouders handelden in tribale kunst. Zelf besloot Visser na een studie kunstgeschiedenis om bedrijfseconomie te gaan studeren, omdat hij genoeg had van „het geouwehoer over kunst” bij hem thuis. Maar toen hij in 1992 in de Amsterdamse galerie van zijn ouders ging helpen, kreeg hij toch de smaak te pakken. Niet veel later opende het familiebedrijf nog twee andere galeries in etnografica in Amsterdam.

Maar Nederland is geen echt goed land voor de handel in tribale kunst, constateerde Visser. „Voor een goede markt heb je concurrentie nodig. Die vind je alleen in Brussel en Parijs.” Hij verhuisde vijftien jaar geleden daarom naar Brussel, waar zijn galerie in de Rue van Moer omringd wordt door tientallen andere galeries in etnografica.

„Ik schaam me soms hoe makkelijk het is om kunsthandelaar te zijn”, zegt Visser. „Iedereen doet maar wat, we zijn allemaal een soort tweedehands-

Vijf kunstvoorwerpen die Joris Visser bij het *Parcours des Mondes* in Parijs aanbiedt.

Van links af: een negentiende-eeuws masker van de Sepik, een volk op Papoea-Nieuw-Guinea. Een beeld uit circa 1900 van de Ijo, een stam uit Nigeria. Een beschilderde huid uit circa 1900, van de Afar in Ethiopië. Een monoliet van het Indonesische eiland Sulawesi, circa 3de tot 6de eeuw. En een negentiende-eeuwse grafpost uit Madagascar. FOTO'S GALLERY J. VISSER

TRIBAL ART PAVILJOEN

PAN: belangstelling voor etnografica groeit

De kunstbeurs PAN, van 23 tot en met 30 november in de Rai in Amsterdam, heeft voor de tweede keer een Tribal Art-paviljoen. Zat de sectie vorig jaar nog in een hoek van de beurs, dit jaar krijgen de deelnemende galeries een ereplek direct na de entree. Gallery J. Visser en Jo de Buck uit Brussel en Salon Sanne Nies uit Eindhoven zullen in elk geval deelnemen. De beurs speelt in op de groeiende belangstelling voor etnografica onder interieurdesigners en verzamelaars van hedendaagse kunst, fotografie en design, zegt een woordvoerder. „Vooral jonge verzamelaars vinden de mix van disciplines steeds interessanter”,

autoverkopers.” In een markt waar vertrouwen alles is en het aanbod van vervalsingen groot, zouden handelaren gezamenlijk veel meer garanties moeten bieden over de herkomst en echtheid van aangeboden voorwerpen, zegt Visser. „Kijk naar Tefaf en het *Parcours des Mondes*. Dankzij de ballotage en de keuringen is het vertrouwen van klanten in die evenementen groot. Daar trekt de branche profijt van.”

Het *Parcours des Mondes* mag met 67 deelnemers de belangrijkste etnograficabeurs ter wereld zijn, toch is het wat betreft importantie voor de handel een vierderangs verkoopkanaal, stelt Visser. „De toptoptopstukken, zeg alles boven het miljoen euro, worden ondershands verkocht op *private sales*. Daarvan zijn er misschien honderd per jaar, bij grote verzamelaars thuis, bij handelaren met een gesloten huis, bij de grote veilinghuizen.

Dat zijn bijeenkomsten waar mensen als de prins van Qatar komen.”

Tweede verkoopkanaal zijn de veilingen bij Christie's en Sotheby's. Visser: „Enigszins gechargeerd: daar worden de topstukken aangeboden die op de private sales niet zijn verkocht.” Derde in rang zijn de twee grootste kunst- en antiekbeurzen ter wereld: Tefaf in Maastricht en de Biennale des Antiquaires in Parijs.

De vraagprijzen bij het *Parcours des Mondes* liggen hoger dan bij de Brunaaf en de Tribal Art Fair, de etnograficabeurzen die respectievelijk in juni in Brussel en in oktober in Amsterdam worden georganiseerd. Visser met een lach: „In Parijs koop je ook de kosten van Parijs.”

Op de openingsdag van de beurs in Amsterdam staan handelaren uit Brussel en Parijs zich elk jaar bij de entree te verdringen om als eerste te kunnen toeslaan. Hun inkooprijzen gaan in

Brussel twee tot drie over de kop, zegt Visser, in Parijs soms wel tien keer. En toch kan het later voor een verzamelaar uit Amsterdam lucratief zijn om de hoge prijs in Brussel of Parijs te betalen, zegt Visser. „De reputatie van een gevestigde handelaar is geld waard. Je koopt een mooie herkomst.”

Maar tribale kunst hoeft helemaal niet duur te zijn, zegt de handelaar. „Je moet openstaan voor nieuwe dingen. Verzamelaars willen allemaal hetzelfde hebben. Namelijk de stukken die in de belangrijkste boeken over etnografica staan afgebeeld. Maar je hebt duizenden stammen. Wie goed zoekt, vindt zoveel moois voor schappelijke bedragen.”

Parcours des Mondes, is van 9 t/m 14 sept in en rond de Rue de Seine in Parijs. Gallery J. Visser is te vinden 25, rue Guénégaud. Inl.: parcours-des-mondes.com en tribal-art-visser.com